

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXVIII. — Izdan in razposlan dne 25. novembra 1898.

Vsebina: Št. 202. Ukaz o uvedbi teoretičnih državnih preskušanj za nauk zemljedelstvene (kulturne) tehnike na c. kr. nemški tehnični visoki šoli v Pragi.

202.

Ukaz ministrstva za bogočastje in nauk v porazumu z ministrstvom za poljedelstvo in z ministrstvom za notranje stvari z dne 7. novembra 1898. l.

o uvedbi teoretičnih državnih preskušanj za nauk zemljedelstvene (kulturne) tehnike na c. k. nemški tehnični visoki šoli v Pragi.

Na podstavi Najvišega odločila z dne 31. oktobra 1898. l. se izdajejo nastopna določila o teoretičnih državnih preskušnjah za nauk zemljedelstvene (kulturne) tehnike na nemški tehnični visoki šoli v Pragi:

§. 1.

V preskus znanstvene izomike v zemljedelstveni (kulturni) tehniki, ki si jo je kedó pridobil na c. kr. nemški tehnični visoki šoli ali kakem nji enakem zavodu, bosta se opravljali dve državni preskušnji in to:

prva ali splošna o ukovinah, podlogo dajejočih,

druga ali strokovna pak o učnih strokah, katere posebe pripadajo kulturnotehničnemu nauku.

§. 2.

Predmeti prve državne preskušnje so: Klimatologija (podneboslovje), mineralogija (rudništvo) in geologija (zemljėslovje), matematika, nižja geodezija (zemljemerstvo), nauk o narodnem gošpodarstvu.

§. 3.

Predmeti druge državne preskušnje so: Nauk o zboljševanju (melioraciji), zemeljsko, cestno in vodno stavbarstvo, upravnoslovje in pravni nauk.

§. 4.

Za državni preskušnji je donesti napredna spričevala, in to za prvo državno preskušnjo spričevala o opisujoči (deskriptivni) geometriji, fiziki, mehaniki, kemiji, za drugo državno preskušnjo pak spričevala o uporabi geodezije v kulturni tehniki, o poljedelskem strojezanstvu, nauku poljedelskega nadtalnega stavbarstva, poljedelskem obratoslovju, rastlinarstvu, zemljėslovju, hidravliki, stavbni mehaniki, mostarstvu, v vseh slučajih vsaj s cenilom „zadostno“.

Prva državna preskušnja.

§. 5.

Pri prvi državni preskušnji poslujejo kot izpraševalci profesorji in po potrebi tudi docentje tistih strok na tehnični visoki šoli, iz katerih naj se izprašuje.

Vodstvo teh preskušenj gré načelniku dotičnega oddelka, ako je pak on zadržan, njegovemu predniku v uradu.

Predsednik ima kot tak pravico, pa ne dolžnosti, iz vsakega predmeta staviti kandidatu prasanja.

§. 6.

Naučni minister more odposlati k preskušnjam vladne komisarje, kateri imajo pravico, staviti prasanja.

§. 7.

Prvo državno preskušnjo je opraviti na početku četrtega semestra. Za njeno opravo se kot redni rokovi ustanavljajo prvi tedni poletnega semestra, kot izredni rokovi pak prvi tedni zimskega semestra.

V izrednem roku se smejo praviloma pripuščati samó tisti kandidatje, kateri so bili pri kaki v rednem roku delani preskušnji vrženi in katerim se tedaj ni ustanovil daljši rok za ponavljanje preskušnje.

Izjemoma se v tem roku k prvi državni preskušnji pripuščajo tudi taki kandidatje, ki so se za njo v rednem roku o pravem času oglasili, pa so bili brez svoje krivde zadržani, priti k nji v tem roku. A pogoj za to je, da so taki kandidatje ta zadržek pred preskušnjo opravili ter zaprosili, da se v izrednem roku pripusté k preskušnji.

To izjemno pripustitev k preskušnji v izrednem roku pa sme dovoljevati samó naučni minister po nasvetu profesorskega zbora, stavljenem v tem oziru po dogovoru z načelnikom dotičnega oddelka.

Ako sta imenovana faktorja obá proti pripustitvi, zavrne se kandidat, ne da bi se mogel proti ti odloki še kje pritožiti.

Gledé na ostalo ravnanje naj se zmislooma uporabljajo določila ministrstvenega ukaza z dne 31. oktobra 1877. J., št. 9087. (M. u. št. 28.).

§. 8.

Da se pripusti k prvi državni preskušnji, prosi naj kandidat pismeno pri načelniku dotičnega oddelka ter svoji prošnji priloži te-le priloge:

1. Matični list,

2. zrelostno spričevalo ali listino, ki je na-domešča,

3. knjigo vzglasnico, oziroma izkaz, da je kandidat vsaj tri semestre bil kot reden poslušalec vpisan na c. kr. nemški tehnični visoki šoli ali nji enakem učilišču in da je obiskoval predavanja o vseh ukovinah, ki jih obsega prva državna preskušnja, ter se udeleževal dotičnih praktičnih vaj,

4. napredna spričevala iz učnih strok, navedenih v §. 4., kolikor se té tičejo prve državne preskušnje.

Poleg tega je treba predložiti grafična in druga dela, katera so po učenem črtežu združena z dotičnimi učnimi strokami, a biti morajo poverjena kakor gré, oziroma dokazati se mora njih izvršitev.

Vse te listine naj se prilagajo v izvorniku ter morajo med preskušnjo ležati pred komisijo.

§. 9.

K splošnim državnim preskušnjam v rednem roku se je zglašati v času od 15. dne januarja do 15. dne februarja.

Tisti kandidatje, ki so bili v rednem roku vrženi in hočejo v izrednem roku biti zopet pripuščeni k prvi državni preskušnji, morajo svoje prošnje predajati v mesecu juniju.

§. 10.

Načelnik oddelka naj pregleda prošnjo in priloge in, ako ni nobenega pomisleka gledé pripustitve k preskušnji, naj na prošnji sami s kratkim odlokom dá svoje dovolilo.

§. 11.

Pri manjših pomislekih, ki jih more kandidat precej odpraviti, naj se mu dadó primerna ukazila, v dvomnih slučajih pa naj se stvar v odloko predloži profesorskemu zboru.

Ako profesorski zbor komu zabrani priti k prvi državni preskušnji, pripuščen je rekurz na naučno ministrstvo.

§. 12.

Pri prvi (splošni) državni preskušnji mora komisija jemati ozir na posledke posameznih preskušenj, ki so jih opravili kandidatje preskušnje.

Ta komisija smé kandidatu praviloma odpustiti preskušnjo iz onih predmetov, v katerih je pri posameznih preskušnjah dobil cenilo „dobro“ ali pa kako še više cenilo.

Ako so je to zgodilo pri vseh predmetih preskušnje, more preskušnja popolnoma odpasti. Vendar ima preskuševalna komisija vsekakor pravico, ne gledé na donesena posamezna spričevala zahtevati, da se še opravi preskušnja iz posameznih ali pa iz vseh predmetov.

Druga državna preskušnja.

§. 13.

Za opravljanje strokovnih preskušenj imenuje naučni minister posebno preskuševalno komisijo.

§. 14.

Komisija sestoji iz predsednika, podpredsednika in toliko preskuševalnih komisarjev, kolikor se jih vidi potrebnih z ozirom na predmete preskušnje in na število kandidatov.

Predsednik, podpredsednik in preskuševalni komisarji so poglavitna komisija.

Iz njih sestavlja predsednik po svojem predurku komisije za posamezna dejanja preskušnje (posebne komisije).

§. 15.

Za preskuševalne komisarje je izbrati najprej profesorje in docente visoke šole, pa tudi izvrstne strokovnjake, ki ne spadajo k šoli.

Vsak v ta posel poklicani profesor in uradnik je dolžan, prevzeti ga.

§. 16.

Predsednik in podpredsednik sta ob enem izpraševalca.

Ako je predsednik zadržan, zastopa ga podpredsednik, ako pa je tudi ta zadržan, zastopa ga tisti navzočni ud komisije, ki ima največ služabnih let.

§. 17.

Strokovne preskušnje ni moči opraviti prej, kakor v poslednjih tednih šestega semestra, sicer pa niso za te preskušnje postavljeni posebni določeni rokovi, ampak one se smejo vršiti vse leto, samó ne o jesenskih in vmesnih počitnicah.

§. 18.

Da se pripusti k drugi državni preskušnji, prosi naj kandidat pismeno pri predsedniku komisije in svoji prošnji naj priloži tó-le priloge:

1. Knjigo vzglasnico, oziroma izkaz, da je kandidat vsega vkupe vsaj šest semestrov, in po tem, ko je z uspehom prestal prvo državno preskušnjo, vsaj tri semestre, oziroma dva semestra bil kot reden poslušalec na c. kr. nemški tehnični visoki šoli ali nji enakem učilišču, da je obiskoval vse predmete kulturnotehnične strokovne preskušnje, nadalje pedologijo, komasacijsko in melioracijsko zakonstvo, poljedelsko kemijo, enciklopedijo nadaljnega stavbarstva ter da se je vdeleževal dotičnih praktičnih vaj;

2. spričevalo, da je prestal prvo državno preskušnjo, oziroma potrdilnico, ki nadomešča to spričevalo:

3. napredna spričevala o učnih strokah, označenih v §. 4., kolikor se tičejo druge državne preskušnje.

Poleg tega je treba predložiti grafična in druga dela, katera so po učnem črtazu združena z dotičnimi učnimi strokami, a ta morajo biti povérjena kakor gré, oziroma dokazati se mora njih izvršitev.

Vse te listine naj se predlagajo v izvorniku ter morajo med preskušnjo ležati pred komisijo.

§. 19.

Dnéve preskušnje ustanavlja predsednik od slučaja do slučaja.

Vendar se on mora v obče držati tistega redú, v katerem so se kandidati pri njem oglasili za preskušnjo.

§. 20.

Ako predsednik zabrani komu, priti k drugi državni preskušnji, pripuščen je kandidatu rekurz na naučnega ministra.

§. 21.

Strokovna preskušnja razpada na praktičen in na teoretičen del. Pri praktičnem delu, ki gré pred teoretičnim, mora kandidat napraviti kak izdelek na podstavi dane mu naloge; naloge je izbirati takó, da se dá kandidatu prilóžnost, pokazati svojo spretost v uporabljanju naukov iz vseh predmetov poglavitne preskušnje.

O nalogah, katere se dadó, domeni naj se poprej komisija in določi naj tistega izpraševalca, pod čegar nadzorom naj jo kandidat rešuje.

Nalogo je rešiti v kaki mestnosti tehnične visoke šole, pa za tó ni rabiti več kakor osem dni.

Ako je kandidat pri praktični preskušnji ustregel zahtevam, o čemer gré odločavati komisiji, pri-

pusti se k teoretični preskušnji. Ako ni ustregel, mora praktično preskušnjo ponavljati kesneje v roku, kateri se za to ustanovi.

§. 22.

Pri drugi državni preskušnji se je moči ozirati na donesena napredna spričevala iz njenih predmetov, ako obsegajo „dobra“ ali še viša napredna cenila.

Praktično preskušnjo pak je vselej opraviti vso, in skrajšati se smé preskušnja vsled ugodnih posameznih spričeval samó pri teoretičnem delu.

Skupna določila za obé državni preskušnji.

§. 23.

Vsak kandidat mora priti k preskušnji tistega dne, kateri je zanj določen. Ako ne pride, zadenejo ga iz tega izvirajoče škodljive posledice.

Vsi kandidatje, katerim je taisti dan postavljen za preskušnjo, dolžni so tega dne priti, preden se začne preskušnja, ter biti tam pričujoči, dokler preskušnje ne opravijo.

§. 24.

Ména za preskušnjo določenih dni med dvema ali več kandidati je dopuščena samó, ako predsednik to dovoli.

§. 25.

Preskušnje iz posameznih predmetov se pod nadzorom opravljajo ustno in po méri predmeta tudi pismeno (grafično). Pri pismeni (grafični) preskušnji smé preskuševalna komisija primerno se ozirati na donesene izdelke iz učne dobe kandidatov, a paziti mora kar se dá na to, da se zabrani vsako sleparstvo. Ves čas ustnih preskušenj mora biti predsednik in večina izpraševalcev pričujoča.

Nikedar naj se ne izprašujeta več kakor dva kandidata.

Ustna preskušnja iz enega predmeta ne smé presegati ene ure časa.

§. 26.

Ustne preskušnje se opravljajo javno.

Načelnik preskuševalne komisije naj ukrene vse potrebno, da se zabrani vsako motenje mirú in redú, katero bi se ne skladalo z dostojnostjo in važ-

nostjo tega dejanja ali bi moglo kandidate kakó zmešati gledé njih mirnosti ali svobode sodbe.

On naj dá posamezne nemirneže odpraviti in ako to zahtevajo okolnosti, popolnoma izprazniti preskuševalno sobo.

§. 27.

Kadar se komisija posvetuje ter glasuje o posledkih dovršene preskušnje, izključena je javnost.

Najprej presoja komisija skupni posledek preskušnje, in ko je vsak izpraševalec izrekel, ali spozná, da je kandidat preskušnjo iz njegovega predmeta prestal ali ne, poistini komisija, ali je kandidat aprobiran ali reprobiran (vržen).

Nobene državne preskušnje ni šteti, da je prestana, če je kandidat bil negoden tudi samó iz enega predmeta (§. 28.). Ako se je to zgodilo pri več kakor enem predmetu, glasovati je o roku, pred katerim se kandidat ne smé pripustiti k ponovitvi državne preskušnje.

Uspeh preskušnje iz posameznih ukovin se izrazuje z razsodki „izvrstno“, „prav dobro“, „dobro“, „zadostno“ in „nezadostno“ ter se po izpraševalcu zapiše v poseben zapisnik, pri čemer se je ozirati tudi na to, kakó je kandidat odgovoril na vprašanja, katera mu je morda stavljal predsednik ali vladni komisar (§. 6.).

Iz kvalifikacije uspehov v posameznih predmetih preskušnje se v končnem razsodku poistini, ali se je kandidat s preskušnjo izkazal za „sposobnega“ ali za „izvrstno sposobnega“. Pri tem se je ozirati tudi na cenila, ki jih je kedó prejel pri posameznih preskušnjah.

§. 28.

Kadar kandidat samó iz enega predmeta zahtevam ni ustregel, smé se po preteku dveh mesecev pripustiti, da popravi posamezno preskušnjo, ki je bila brez uspeha.

Ako pri tem vnovič dobí razsodek „nezadostno“, smé se še enkrat po nadaljnjih štírih mesecih pripustiti, da preskušnjo popravi.

Vsaka taka popravna preskušnja naj se opravlja ves čas vpríčo predsednika dotične preskuševalne komisije, in ako je pri prvi preskušnji bil tudi vladen komisar navzočen (§. 6.), tudi vpríčo tega.

§. 29.

Ako kandidat iz več kakor enega predmeta ni ustregel zahtevam, moči ga je pripustiti samó k po-

novitvi vse preskušnje, za katero naj komisija določi rok.

Rok za ponovitev splošne državne preskušnje, ki se je komu slabo sponesla v rednem času, moči je določiti ali na bližnji izredni rok (pričetek zimskega tečaja) ali pak na bližnji redni rok, rok za ponovitev prve državne preskušnje, ki se je komu slabo sponesla v izrednem času (v pričetku zimskega tečaja) moči je prav tako določiti ali na bližnji redni rok ali pa na bližnji izredni rok.

Ako kandidat pri ponovljeni preskušnji samo v enem predmetu ni ustregel zahtevam, moči ga je samo pripustiti, da vso preskušnjo še enkrat ponovi.

§. 30.

Kadar je bil kateri kandidat pri prvi državni preskušnji vržen na celo učno leto, tadaj je komisiji dano na voljo, določiti mu učne stroke, o katerih mora kandidat v tem letu obiskovati predavanja in vaje.

§. 31.

Končni posledek preskušnje se precej, ko se posvetovanje dokonča, javno razglasí in zabeleži tudi v kandidatovi knjigi vzglasnici, — ako je bil vržen, s pristavkom rokú za ponovitev in drugih vrženemu kandidatu naloženih pogojev za pripustitev k novični preskušnji, ter se pritisne pečat.

O preskušnjah, z vspehom opravljenih, izdajejo se spričevala o državni preskušnji. Ako se je prva državna preskušnja komu odpustila vsa ali do enega predmeta (§. 12.), stopi na mesto spričevala o državni preskušnji potrdilnica, katera to izpričuje.

§. 32.

Spričevala o državni preskušnji, kakor tudi potrdilnice, nadomestujoče spričevala o prvi državni preskušnji, naj poleg rodovnice (nacijonala) kandidatove in poleg póvedí, kako se je izobraževal, potem dneva, katerega je preskušnjo opravil, obsegajo tako razsodke posameznih preskušenj, ki so pripoznane, da nadomeščajo državno preskušnjo, kakor tudi razsodke, katere je kandidat dosegel iz ukovin vseh preskušenj; spričevalo o strokovni preskušnji naj obsega tudi uspeh praktične preskušnje, obé pa naj obsegata tudi končni razsodek.

Spričevala naj podpiše predsednik in vsi izpraševalci, oziroma vladni komisar; podkrepljati jih je s pečatom komisije za državne preskušnje.

Spričevala o preskušnji se izdajejo samó v učnem jeziku visoke šole.

§. 33.

Ako je kak študent, preden se mu je dobro sponesla prva državna preskušnja, obiskoval predavanja ali vaje, katere po učnem črtežu spadajo v viši, kakor v tretji tečaj, smejo se mu za pripustitev drugi državni preskušnji vračuniti samó tedaj, če je v prvem izrednem času, ki je prišel po tem, z uspehom prebil prvo državno preskušnjo.

§. 34.

Proti določitvi rokú za ponovitev kake državne preskušnje, kakor jo izreče preskuševalna komisija, ni dopuščen noben rekurz.

§. 35.

Kadar si je pritihtopil kedo pripustilo h kaki državni preskušnji, sosebno pa kak vržen kandidat pripustilo za ponovitev preskušnje pred določenim časom ali pred kako drugo kakor pred pristojno komisijo, ali kadar se je kedo drugače umaknil tukaj podanim ukazilom, tedaj je neveljavna ne samó morda z dobrim uspehom opravljena preskušnja, ampak moči ga je, ne gledé na ostale posledice, ki ga morda zadenejo po občih kazenskih zakonih, izključiti, če je še v akademičnih naukih, za nekaj časa ali za vselej od vseh tehničnih visokih šol in pa od visoke šole za zemljedelstvo.

§. 36.

Vsak kandidat preskušnje je dolžan pred preskušnjo plačati odredbino, katera se za splošno preskušnjo ustanavlja na deset goldinarjev, za strokovno preskušnjo pak na dvajset goldinarjev.

Odredbina sè zneskom za kolek spričevala o preskušnji*) se proti prejemnemu potrdilu plačuje gledé prve državne preskušnje načelniku, gledé druge državne preskušnje pa predsedniku preskuševalne komisije. Vso odredbino opraviti so dolžni tudi tisti študentje, kateri se na podstavi z dobrim uspehom prebitih posameznih preskušenj popolnoma ali deloma oprosté od tega, da delajo državno preskušnjo.

§. 37.

Kedor 24 ur, preden nastopi rok preskušnje, ne plača odredbine, ali se ne izkaže, da ima pravico do oprostita, ne smé se pripustiti k preskušnji.

*) 1 gl. avstr. vredn.

§. 38.

Vsak redni slušatelj, kateri je v tečaju, ko opravlja državno preskušnjo, oproščen od vse ali polovične učnine, oproščen je že vsled tega tudi od vse ali polovične preskusnine.

Pri tistih slušateljih, ki preskušnjo opravljajo v prvih štirih tednih vsakega semestra, more v tem oziru služiti v merilo to, ali so bili učnine prosti tudi v ravnokar preteklem tečaju.

Oprostilo, katero kandidatu, ker je bil učnine oproščen, gré v njegovem poslednjem učnem tečaju, razteza svojo veljavnost na tisto strokovno preskušnjo, katero on opravi v nastopnem učnem letu.

Za kesneje opravljeno strokovno preskušnjo je brez milosti dolžen, plačati odredbino.

§. 39.

Vsa oprostila od odredbin, naj se naslanjajo na kar si bodi, ne uporabljajo se o ponavljanih preskušnjah.

§. 40.

Odredbine se konci vsakega semestra v enakih delih porazdelé med izpraševalce, pri čemer dobita predsednik in pa profesor, ki je pri strokovni preskušnji vodil praktični del, vsak po dva dela.

Posebna določila gledé absolviranih slušateljev šole za inženérsko stavbo, kateri hočejo zadobiti tudi sposobnost za kulturno-tehnično stroko.

§. 41.

Kandidatje, kateri so z uspehom napravili drugo državno preskušnjo iz stroke inženérskega stavbarstva, pripuščajo se k strokovni preskušnji iz kulturne tehnike, ako svoji prošnji priložé:

1. spričevalo, da so z uspehom napravili drugo državno preskušnjo iz stroke inženérskega stavbarstva;

2. napredna spričevala o „uporabi geodezije v kulturni tehniki“, „kmetijskem strojeznanstvu“, „kmetijskem nadtálnem stavbarstvu“, „kmetijskem obratoslovju“, „rastlinarstvu“, „nauku o narodnem gospodarstvu“, v vseh slučajih vsaj s cenilom „zadostno“.

§. 42.

Druga državna preskušnja takih kandidatov naj se razteza na klimatologijo, nauk o upravi in pravu in pa na melijoracijstvo.

§. 43.

Za to preskušnjo mora vsak kandidat plačati petnajst goldinarjev odredbine, kolikor mu ne gré oprostilo po §. 38. tega ukaza.

Thun s. r.

Bylandt s. r.

Kast s. r.